

АЛГОРИТМ ДІЙ
зі створення терміносистеми в галузі фінансів і публічного фінансового контролю
та формування Єдиного глосарія правових термінів

1. Інституційна платформа		
1.1	Підстави для розроблення терміносистеми та формування Єдиного глосарія правових термінів у галузі фінансів і публічного фінансового контролю (далі – Єдиний глосарій правових термінів)	<p>Рахункова палата як вищий державний колегіальний орган фінансового контролю (аудиту) згідно зі статтею 347 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, розділу 32 Звіту Європейської Комісії про прогрес України в межах Пакету розширення ЄС, Меморандумом про економічну та фінансову політику, статтями 3, 4 Закону України «Про Рахункову палату», а також в рамках реформи державного управління здійснює імплементацію 42 принципів, стандартів і керівництв Міжнародної організації вищих органів аудиту INTOSAI.</p> <p>У процесі роботи підтверджено наявну в Україні проблематику застосування термінології в галузі фінансів і публічного фінансового контролю (аудиту) та необхідність її систематизації, гармонізування, стандартизації, в тому числі відповідно до принципів правової системи Європейського Союзу на базі <i>acquis</i> ЄС.</p> <p>Ключовими термінами стандартів є «публічні фінанси», «публічні фінансові ресурси», державний (публічний) аудит, аудит державного (публічного) сектору, публічний (суспільний) інтерес. Але в законодавстві України їх немає, наявні лише терміни «публічні кошти», «публічні інвестиції», «публічні закупівлі».</p> <p style="text-align: center;"><u>На державному рівні потрібно врегулювати:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - застосування єдиної термінології для всіх елементів фінансової системи; - засадничі поняття та принципи правового регулювання публічних фінансів; - відносини між ланками фінансової системи (в окремих випадках це регулює Бюджетний кодекс України, однак це не є його основним завданням); - інститут публічних фондів, куди входять кошти Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Пенсійного фонду України, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, та їх взаємовідносини з бюджетною системою; - базові засади та принципи здійснення публічного контролю стосовно суб'єктів, в частині компетенцій, усунення дублювання, підстав та порядку делегування функцій, повноважень, визначення сфер відповідальності тощо
1.2	Ініціативи Рахункової палати	<p style="text-align: center;">Рахункова палата виходить з ініціативою в частині:</p> <p style="text-align: center;"><u>необхідності створення:</u></p> <p>терміносистеми – як комплексної сукупності термінів у галузі фінансів і публічного фінансового контролю; Єдиного глосарія правових термінів для застосування суб'єктами правотворчої діяльності в нормативних актах в галузі фінансів і публічного фінансового контролю;</p> <p style="text-align: center;"><u>доцільності розроблення</u></p> <p>спеціального Закону України «Про публічні фінанси та публічний фінансовий контроль»</p>
1.3	Реалізація Наукової концепції розвитку законодавства України	<p>Пріоритетні завдання зі створення терміносистеми та розроблення спеціального закону, який би визначав засади правового регулювання публічних фінансів, відповідають меті та ідеям Наукової концепції розвитку законодавства України (в частині реформування бюджетного права), підготовленої Національною академією наук України та Науково-консультативною радою при Голові Верховної Ради України відповідно до частини четвертої статті 22 «Прогнозні документи публічної політики» Закону України «Про правотворчу діяльність». У Науковій концепції розвитку законодавства України на предметній теоретико-емпіричній платформі</p>

		здійснено системне прогнозування розвитку національного законодавства, його окремих сфер, галузей та напрямів
1.4	Призначення та мета створення терміносистеми та формування Єдиного глосарія правових термінів	<ul style="list-style-type: none"> - унормувати та затвердити в галузі фінансів і публічного фінансового контролю однозначно зрозумілі, несуперечливі терміни для їх застосування на практиці, в тому числі відповідно до вимог правової системи Європейського Союзу на базі acquis ЄС; - забезпечити однозначною термінологією національні та міждержавні соціально-економічні і науково-технічні програми, публічні політики в різних сферах, правотворчу діяльність, законодавство України; - досягти однакового тлумачення термінів у процесі гармонізування національних і міжнародних стандартів; - гармонізувати та узгодити термінологію в галузі фінансів і публічного фінансового контролю з термінами в стандартах міжнародних, регіональних і національних організацій зі стандартизації
1.5	Інституційні учасники науково-прикладного втілення ініціатив	<ul style="list-style-type: none"> - Національна академія наук України (академічні інститути з економіки, права, соціології, філософії, лінгвістики, демографії); - Міністерство освіти і науки України (профільні університети, економічні і юридичні кафедри університетів); - Науковий комітет Національної ради України з питань розвитку науки і технологій; - Консультативно-наукова рада Рахункової палати; - провідні вчені інших наукових, освітніх установ, експерти
1.6	Фахові групи, затверджені рішенням КНР від 06.11.2025 № 3-4	<ul style="list-style-type: none"> - Інституційні учасники зі створення терміносистеми в галузі фінансів і публічного фінансового контролю та Єдиного глосарія правових термінів; - Міжвідомча термінологічна комісія в галузі фінансів і публічного фінансового контролю; - Основний авторський колектив з розроблення проекту Закону України «Про публічні фінанси та публічний фінансовий контроль» з числа фахівців з права, фінансів, економічної теорії, соціології, філософії, демографії, лексики, стандартів державної мови тощо
		Нормативно-правові та інші акти
1.7	Правова база	<ul style="list-style-type: none"> - чинне фінансове, бюджетне, податкове законодавство України; - Закон України «Про правотворчу діяльність»; - постанова Кабінету Міністрів України від 17 травня 2024 року № 577 «Про функціонування Єдиного глосарія правових термінів»
1.8	Державні стандарти України	<ul style="list-style-type: none"> - ДСТУ ISO 1087-1:2007 «Термінологічна робота. Словник термінів. Частина 1. Теорія та використання» (ISO 1087-1:2000, IDT) - ДСТУ 3966:2009 «Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять»; - ДСТУ ISO 860:2018 «Термінологічна робота. Гармонізування понять і термінів» (ISO 860:2007, IDT); - ДСТУ ISO 10241-1:2018 «Термінологічні статті в стандартах. Частина 1. Загальні вимоги та приклади подання» (ISO 10241-1:2011, IDT) - ДСТУ 1.5:2015 «Правила розроблення, викладання та оформлення національних нормативних документів»; - інші державні стандарти
1.9	Міжнародні документи	<ul style="list-style-type: none"> - Принципи правової системи Європейського Союзу на базі acquis ЄС: європейська правнича термінологія; - Директива Ради 2011/85/ЄС від 08 листопада 2011 року про вимоги до бюджетних рамок держав-членів; - Регламент (ЄС, Євратом) 2024/2509 Європейського Парламенту та Ради від 23 вересня 2024 року про фінансові правила, що застосовуються до загального бюджету Союзу (у новій редакції); - Система професійних документів INTOSAI (IFPP); - Міжнародні стандарти аудиту; - Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку; - Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку для державного сектору; - Міжнародні стандарти фінансової звітності; - інші стандарти, нормативні акти та документи
1.10	Період розроблення терміносистеми	січень 2026 – грудень 2027

документ ЄД ДАСКОД, РАХУНКОВА ПАЛАТА
17-561 від 06.03.2026 11:45
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000003D902900BEEFE600
Підписувач Невідомий Василь Іванович
Дійсний з 7/31/2025 12:00:00 AM по 7/30/2027 11:59:59 PM

	та формування глосарія	
--	------------------------	--

2. Ключові терміни та пілотний етап розроблення терміностагті «публічні фінанси»

2.1	Ключові терміни в галузі фінансів і публічного фінансового контролю	<p>Консультативно-науковою радою Рахункової палати станом на 01.11.2025 сформовано пакет термінів у галузі фінансів і публічного фінансового контролю, ключовими з яких є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - фінансова система, суспільний інтерес, суспільне благо, суспільна послуга, суспільні фінанси; - публічний сектор економіки, державний сектор економіки, комунальний сектор економіки; - публічні фінанси, публічні фонди, публічні інвестиції; - публічні фінансові ресурси, публічні кошти, активи інституційних секторів економіки, публічна допомога; - публічний фінансовий контроль; парламентський фінансовий контроль, державний фінансовий контроль; - податковий контроль, митний контроль, казначейський контроль, контроль публічних закупівель; - публічний фінансовий контроль на рівні місцевого самоврядування; - громадський фінансовий контроль; - державний аудит, публічний аудит, стратегічний аудит, державний аудитор; - інші терміни в галузі фінансів і публічного фінансового контролю
2.2	Ключові слова для термінологічної роботи згідно з ДСТУ ISO 1087-1:2007, ДСТУ 3966:2009, ДСТУ ISO 860:2018	<ul style="list-style-type: none"> - термін, дефініція, термінознавство; - терміностагтя, терміноелемент; - терміносистема, термінографія; - галузева термінологія, глосарій, ідеографічний словник; - гармонізування і стандартизація термінології, термінологічне планування
2.3	Систематизовано (станом на 01.11.2025)	<p>Консультативно-науковою радою Рахункової палати систематизовано понад 65 груп назв термінів у галузі фінансів і публічного контролю та понад 500 назв термінів, які на різних рівнях деталізують зазначені групи по суті, визначають складники терміносистеми в галузі фінансів і публічного фінансового контролю</p>
2.4	Пілотний етап – розроблення, документальне оформлення, експертиза та затвердження терміностагті «публічні фінанси»	<p>Відповідальні інституційні учасники пілотного етапу:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАНУ»; - Київський національний університет імені Тараса Шевченка; - Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана; - ДННУ «Академія фінансового управління»; - Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича; - Національна академія статистики, обліку та аудиту; - Навчально-науковий інститут права Київського національного університету імені Тараса Шевченка; - ДУ «Інститут економіко-правових досліджень імені В. К. Макутова Національної академії наук України» <p style="text-align: right;"><i>Строк виконання пілотного етапу: 01.2026 – 06.2026</i> <i>Розсилка зразків документів інституційним учасникам: 06.2026 – 09.2026</i></p>

3. Порядок опрацювання робочими групами термінів і дефініцій

3.1	Терміни та визначення понять – початковий етап	<p>Систематизовані групи назв термінів у галузі фінансів і публічного фінансового контролю (понад 65 груп назв термінів і понад 500 назв термінів, які деталізують зазначені групи по суті) розподілені між науковими і освітніми установами НАНУ, МОНУ, іншими організаціями і будуть розіслані для роботи інституційним учасникам.</p>
-----	---	--

		<p style="text-align: right;"><i>Строк виконання: 11.2025 – 12.2025</i> <i>Розсилка інституційним учасникам: 01.2026 – 03.2026</i></p>
3.2	Створення робочих груп	<p>Інституційним учасникам зі створення терміносистеми в галузі фінансів і публічного фінансового контролю та Єдиного глосарія правових термінів для проведення науково-прикладних робіт рекомендується створити робочі групи для виконання термінологічної та інформаційно-аналітичної роботи.</p> <p>Списки робочих груп необхідно надіслати на електронну адресу Консультативно-наукової ради Рахункової палати: naukova_rada@rp.gov.ua.</p> <p style="text-align: right;"><i>Строк виконання: до 07.2026</i></p>
3.3	Розроблення терміно статей у галузі фінансів і публічного фінансового контролю	<p>На початковому етапі робочим групам рекомендується:</p> <ul style="list-style-type: none"> - вивчити принципи та вимоги правової системи Європейського Союзу на базі <i>acquis</i> ЄС: європейська правнича термінологія; - ознайомитися з Директивою Ради 2011/85/ЄС від 08 листопада 2011 року про вимоги до бюджетних рамок держав-членів і врахувати її вимоги; - ознайомитися з Регламентом (ЄС, Євратом) 2024/2509 Європейського Парламенту та Ради від 23 вересня 2024 року про фінансові правила, що застосовуються до загального бюджету Союзу (у новій редакції), та врахувати його вимоги; - провести науково-дослідну роботу, зібравши та впорядкувавши всі дані щодо термінологічних стандартів на національному та міжнародному рівнях, а також словників, довідників, нормативних актів, наукової, методичної та іншої літератури, що стосуються галузі фінансів і публічного фінансового контролю, а також щодо стандартів, які належать до суміжних сфер діяльності; - зробити коротку характеристику стану справ у термінології, наявні вади й суперечності щодо подання термінів і визначень понять у нормативній документації та літературі в галузі фінансів і публічного фінансового контролю; - дослідити етапи еволюції поняття, методологічні підходи до гармонізування понять, системи понять, визначень і термінів; - здійснити відбір термінів зі словників, глосаріїв, стандартів, національних і міжнародних нормативних актів, статей, підручників, рукописів, періодичних видань, вказавши джерело; - визначити складники терміна, якщо такі є (наприклад, складники фінансової системи, публічних фінансів, публічних фінансових ресурсів тощо); - систематизувати поняття в галузі фінансів і публічного фінансового контролю, поділити їх на категорії, розмежувати родові та видові поняття; - забезпечити дотримання принципу системності в упорядкуванні галузевої термінології; - вказати, в яких нормативно-правових актах та інших актах зустрічаються терміни, дефініції в галузі фінансів і публічного фінансового контролю та чи потрібно їх змінювати; - поділити терміни на групи: вузькогалузеві, міжгалузеві, загальнонаукові; - підібрати еквіваленти англійською, німецькою, французькою мовами з відповідних міжнародних стандартів або іншої методичної літератури; - сформулювати українською мовою визначення поняття; - сформувати перелік термінів з визначенням понять (дефініцій) у формі таблиці, що становитимуть основу терміносистеми і відображатимуть її зв'язки з іншими терміносистемами (форми для заповнення будуть представлені після завершення пілотного етапу); - відобразити в терміносистемі сучасний рівень знань у галузі фінансів і публічного контролю; запобігти різному тлумаченню понять. <p style="text-align: right;"><i>Строк підготовки першої редакції терміно статей на основі зразків документів пілотного етапу: до 12.2026</i></p>
3.4	Вимоги до терміна для визначення суті	<p>Щоб виконувати свої функції, термін має відповідати таким вимогам:</p> <ul style="list-style-type: none"> - системність, відповідність лексичного значення терміна позначеному ним поняттю;

	лексичної одиниці та однозначного поняття	<ul style="list-style-type: none"> - однозначна відповідність терміна поняттю, раціональна стислість, стилістична нейтральність; - мовна правильність, згармонізованість; - наявність визначеного поняття (дефініції); - мовно-стилістичні вимоги до текстів нормативно-правових документів із дотриманням нормативно-правової стилістики
3.5	Класифікація термінів	<p>Всі терміноstatті необхідно класифікувати. Класифікаційний номер терміноstatті має складатися з номера розділу / підрозділу основної частини; власного (порядкового в межах свого розділу / підрозділу) номера терміноstatті. При використанні трирівневої системи поділу тексту підрозділи третього рівня позначаються подвійним десятковим номером (наприклад 2.1.1).</p> <p><i>Порядок класифікації термінів буде визначено після пілотного етапу</i></p>
3.6	Джерела інформації для створення терміносистеми	<p>У процесі опрацювання терміноstatтей необхідно обов'язково вказувати джерела:</p> <ul style="list-style-type: none"> - чинні нормативно-правові акти; - національні основоположні стандарти; - національні термінологічні стандарти, які стосуються об'єкта стандартизування, а також стандарти інших видів; - міжнародні термінологічні стандарти та інші документи міжнародних організацій зі стандартизації; - національні термінологічні стандарти інших країн; - інформаційно-пошукові тезауруси; - національні класифікатори та каталоги за тематикою стандарту; - словники, глосарії, довідники; - науково-технічна та навчально-методична література, інші джерела

4. Вимоги до оформлення терміноstatтей

4.1	Дотримання вимог державних стандартів	<p>Науково-прикладна робота, її документування здійснюється відповідно до:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ДСТУ ISO 1087-1:2007 «Термінологічна робота. Словник термінів. Частина 1. Теорія та використання» (ISO 1087-1:2000, IDT) - ДСТУ 3966:2009 «Термінологічна робота. Засади і правила розроблення стандартів на терміни та визначення понять»; - ДСТУ ISO 860:2018 «Термінологічна робота. Гармонізування понять і термінів» (ISO 860:2007, IDT); - ДСТУ ISO 10241-1:2018 «Термінологічні статті в стандартах. Частина 1. Загальні вимоги та приклади подання» (ISO 10241-1:2011, IDT); - ДСТУ ISO 10241-1:2018 «Термінологічні статті в стандартах. Частина 1. Загальні вимоги та приклади подання» (ISO 10241-1:2011, IDT). <p>Зразки документів для оформлення, погодження і затвердження терміноstatтей учасникам будуть надіслані після завершення пілотного етапу</p>
-----	--	---

5. Управління якістю, етапи контролю, погодження та затвердження терміноstatтей

5.1	Погодження суті та змісту термінів і дефініцій	<ul style="list-style-type: none"> - Міжвідомча координаційна рада НАН України і МОН України з економічної теорії; - Комітет наукової термінології при Президії НАН України; - Науковий комітет Національної ради України з питань розвитку науки і технологій; - Дослідницька служба Верховної Ради України. <p><i>Строк виконання для пілотного етапу: 04.2026 – 06.2026</i> <i>Для інших терміноstatтей – окремий графік</i></p>
5.2	Дотримання норм Українського правопису як стандарту державної мови	<ul style="list-style-type: none"> - Інститут української мови НАН України; - Інститут мовознавства імені Олександра Потебні НАН України; - Українське бюро лінгвістичних експертиз НАН України; - Національна комісія зі стандартів державної мови; - Український мовно-інформаційний фонд Національної академії наук України. <p>Лінгвістична експертиза проводиться: на предмет відповідності нормам Українського правопису як стандарту державної мови, правилам міжмовної транслітерації, законодавству України про мову; для правового захисту інтелектуальної власності та авторського права.</p> <p><i>Строк виконання для пілотного етапу: 04.2026 – 06.2026</i> <i>Для інших терміноstatтей – окремий графік</i></p>
5.3	Дотримання вимог	<ul style="list-style-type: none"> - Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості»

17-561 від 06.03.2026 11:45
Сертифікат 3FAA9288358EC003040000003D902900BEEFE600
Підписувач Невідомий Василь Іванович
Дійсний з 7/31/2025 12:00:00 AM по 7/30/2027 11:59:59 PM

	державних стандартів	<i>Строк виконання для пілотного етапу: 04.2026 – 06.2026 Для інших терміно статей – окремий графік</i>
5.4	Представлення та погодження результатів науково-прикладних робіт по термінології	<p>Результати науково-прикладних робіт зі створення терміносистеми в галузі фінансів і публічного фінансового контролю будуть представлені:</p> <ul style="list-style-type: none"> - профільним комітетам Верховної Ради України; - ключовим підрозділам Кабінету Міністрів України; - Міністерству фінансів України; - Міністерству юстиції України; - Міністерству економіки, довкілля та сільського господарства України; - Міністерству освіти і науки України; - Національному банку України; - Державній службі статистики України; - Національній комісії зі стандартів державної мови; - міжнародним організаціям; іншим заінтересованим сторонам. <p><i>Строк виконання для пілотного етапу: 04.2026 – 06.2026 Для інших терміно статей – окремий графік</i></p>
5.5	Проведення робочих нарад, конференцій, круглих столів	<p>Для широкого обговорення інституційним учасникам зі створення терміносистеми в галузі фінансів і публічного фінансового контролю рекомендується проводити круглі столи, конференції, наради, вебінари.</p> <p>Для участі в засіданнях Консультативно-наукової ради та професійних нарадах планується запрошувати представників профільних міністерств і відомств, наукову спільноту, компетентних експертів, міжнародні організації.</p> <p><i>Строк виконання – весь період</i></p>
5.6	Затвердження терміно статей	<p>В остаточній редакції терміно статей мають бути враховані вимоги правової системи Європейського Союзу на базі acquis ЄС; Директиви Ради 2011/85/ЄС від 08 листопада 2011 року про вимоги до бюджетних рамок держав-членів; Регламенту (ЄС, Євратом) 2024/2509 Європейського Парламенту та Ради від 23 вересня 2024 року про фінансові правила, що застосовуються до загального бюджету Союзу (у новій редакції); пропозиції погоджувальних організацій, експертів. Формуються пояснювальна записка, зведення відгуків, протоколи погоджувальних нарад (засідань) та інші документи. Зразки документів для затвердження терміно статей будуть направлені всім учасникам після завершення пілотного етапу.</p> <p><i>Строк виконання для пілотного етапу: 04.2026 – 06.2026. Для інших терміно статей – окремий графік</i></p>

6. Підготовка Єдиного глосарія правових термінів

6.1	Підготовка Єдиного глосарія правових термінів	<p>Погоджені та затверджені терміно статті є основою для створення Єдиного глосарія правових термінів та його подання Міністерству юстиції України. Форма глосарія затверджена постановою КМУ від 17 травня 2024 року № 577 «Про функціонування Єдиного глосарія правових термінів».</p> <p><i>Строк виконання для пілотного етапу: 04.2026 – 06.2026 Для інших терміно статей – окремий графік</i></p>
6.2	Термінографія	<p>Під час підготовки терміно статей у галузі фінансів і публічного фінансового контролю для створення глосарія рекомендується ознайомитися з принципами та підходами термінографії</p>
Контакти та перспективи		
7.1	Контакти	<p>Електронна адреса: Консультативно-наукова рада Рахункової палати naukova_rada@rp.gov.ua. Інституційним учасникам необхідно надіслати свої контакти для централізованого листування. Всі документи будуть розміщені у хмарному сховищі. Ключі доступу надаватимуться керівникам робочих груп, відповідальним виконавцям</p>
7.2	Перспективи	<p>Підготовка та видання колективної монографії (на базі Секції суспільних і гуманітарних наук НАНУ, Відділення економіки НАНУ) з проблематики створення та гармонізування терміносистеми в галузі фінансів і публічного фінансового контролю, розбудови сучасної фінансової системи, впровадження передових фінансових технологій, широкого застосування однозначної термінології в правовому, діловому, науковому середовищі тощо</p>

